

Harmonisatie minimaregelingen Lekstroom

Naar een eenvoudiger, eerlijker en toekomstbestendig minimabeleid
5 juni 2025

Inhoud

- 1. Inleiding**
- 2. Uitgangspunten minimabeleid Lekstroom**
- 3. Individuele Inkomenstoeslag: structurele steun en bestaanszekerheid**
 - Casus Cindy
- 4. Bijzondere bijstand: een vangnet voor uitzonderlijke situaties**
 - Casus Jason
 - Casus Ferry
- 5. Zorgkosten: naar een beter en eerlijker stelsel**
 - Casus Sam
- 6. Afsluiting**

Inleiding (1/2)

Doelstelling

- Informeren over de regionale harmonisatieopgave van minimaregelingen (WIL/Lekstroom)
- Inzicht geven in de inhoudelijke veranderingen die voortvloeien uit deze harmonisatie/herontwerp.
- Voorbereiding bieden op de afwegingen die later dit jaar nodig zijn bij het bepalen van de zienswijze op de **1^e begrotingswijziging van WIL**, zodra de bijbehorende businesscase/doorrekening is ontvangen.

Inleiding (2/2)

Waarom is dit belangrijk?

- Het huidige minimabeleid is versnipperd, complex en verschilt per gemeente.
- Sinds 2024 zetten we als Lekstroomgemeenten samen met WIL in op harmonisatie en herontwerp.
- De eerste concrete voorstellen liggen nu op tafel, zoals aanpassingen in de **Individuele Inkomenstoeslag, Bijzondere Bijstand en de Collectieve Zorgverzekering Minima**.
- Voor een gedragen koers is vroegtijdige betrokkenheid van de raad gewenst.

Uitgangspunten minimabeleid Lekstroom

Waar gaat het over?

In de Lekstroom willen we toewerken naar een *eenvoudiger, eerlijker en toekomstbestendig* minimabeleid. Vier uitgangspunten vormen daarbij de basis: **toegankelijkheid, bestaanszekere basis vergroten, uniformiteit en uitvoerbaarheid.**

Waarom doen we dit?

De huidige verschillen tussen gemeenten zorgen voor onduidelijkheid voor inwoners en inefficiëntie in de uitvoering. Een gezamenlijk kader maakt betere ondersteuning mogelijk en houdt de uitvoering werkbaar.

Individuele inkomenstoeslag: structurele steun en bestaanszekerheid (1/2)

Waar gaat het over?

De IIT is een **jaarlijkse, vrij besteedbare toeslag** voor mensen met een **langdurig laag inkomen**. We willen deze regeling *vereenvoudigen* en *gelijktrekken* binnen de Lekstroom.

Waarom willen we dit?

Langdurige krapte leidt tot stress en beperkte keuzevrijheid. Eenvoudige, uniforme en automatisch toegekende regelingen verbeteren bereik en versterken bestaanszekerheid. Dit past binnen de landelijke koers richting vertrouwen en eenvoud in de uitvoering.

Individuele inkomenstoeslag (2/2)

Huidige situatie

- **13 verschillende doelgroepen**, elk met een eigen bedrag (op basis van huishoudsamenstelling).
- **IIT op aanvraag**: de inwoner moet jaarlijks zelf de aanvraag indienen.
- **Niet volledig geharmoniseerd**: met name verschillen in de hoogte van de bedragen voor bepaalde doelgroepen (zoals alleenstaande ouders in IJsselstein: 50% i.p.v. 40% van de bijstandsnorm).
- **Vergoeding gebaseerd op percentage van de toepasselijke bijstandsnorm.**
- **Geen automatische toekenning mogelijk**, vanwege de complexiteit van de verschillende doelgroepen.

Nieuwe situatie

- **Vereenvoudiging** naar **3 doelgroepen**
 - Gehuwden € 769
 - Alleenstaanden (ouders) € 539
 - Overig: € 339
- Gedeeltelijk **ambtshalve toekenning** (vanaf 2026)
 - Start met automatische toekenning voor bijstandsgerechtigden
 - Gevolg: meer inwoners ontvangen de toeslag
 - Regelingskosten stijgen, Uitvoeringskosten kunnen dalen
- Gelijke hoogte voor alle gemeenten (inclusief verlaging van 50% naar 40% in IJsselstein).
- We gaan **meer inwoners bereiken** doordat aanvraagdrempel vervalt.

Casus | Cindy – Alleenstaand en langdurig afhankelijk van bijstand

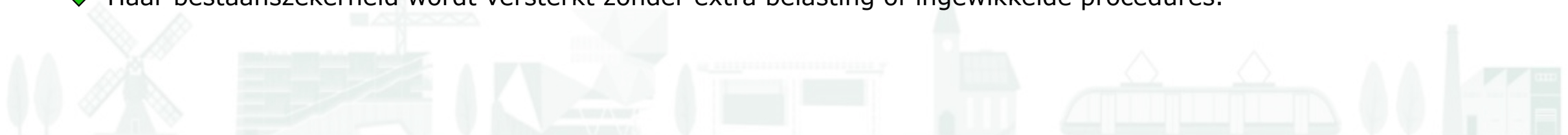
Cindy is alleenstaand en ontvangt al 6 jaar een bijstandsuitkering via WIL. Ze heeft moeite met lezen en schrijven en is daarnaast beperkt digitaalvaardig. Door deze combinatie van belemmeringen heeft zij nog nooit zelf een aanvraag gedaan voor de Individuele Inkomenstoeslag (IIT) een regeling waarvan zij wél gebruik had mogen maken.

In het kader van de harmonisatie van minimaregelingen binnen de Lekstroomregio wordt de IIT voortaan **ambtshalve toegekend** aan mensen die:

- 36 maanden of langer een bijstandsuitkering ontvangen,
- en niet eerder gebruikmaakten van de regeling.
- Dankzij deze wijziging ontvangt Cindy in 2026 automatisch een IIT van **€539,-**, zonder dat zij hiervoor een aanvraag hoeft te doen.

Wat dit voor Cindy betekent:

- ✓ Ze krijgt alsnog financiële steun waarop zij al jaren recht had.
- ✓ De automatische toekenning verlaagt de drempel en voorkomt niet-gebruik.
- ✓ Haar bestaanszekerheid wordt versterkt zonder extra belasting of ingewikkelde procedures.

Vragen?

Bijzondere bijstand: een vangnet voor uitzonderlijke situaties

Waar gaat het over?

De bijzondere bijstand helpt inwoners met noodzakelijke kosten zonder voorliggende voorziening.

Denk aan kosten voor bewindvoering, inrichtingskosten en juridische hulp. De regeling is grotendeels geharmoniseerd, maar we stellen nu **extra** aanpassingen voor.

Waarom willen we dit?

Zodat we richten op wie het **het hardst nodig heeft, ongelijkheid** verminderen en **uitvoerbaarheid** verbeteren. Deze aanpak sluit aan op structurele steun via de IIT.

Bijzondere bijstand (2/2)

Huidige situatie

- **Geen maximering** in de **inkomensgrens**
- **Toepassing draagkracht** is van toepassing **vanaf 100%** van de inkomensgrens
 - Draagkracht bedraagt **35%**
- Vergoeding inrichtingskosten wordt verstrekt op basis van **60%** van de Nibud-norm

Nieuwe situatie

- Inkomensgrens **maximaliseren** naar **150%**
 - → betekent dat inwoners met een hoger inkomen dan 150% **geen recht** meer hebben.
- **Draagkracht** is van toepassing tussen de **110 en 150%**
 - Dit is een **versoepling** voor lagere inkomens
- **Verlaging** van de vergoeding van de **inrichtingskosten** naar **40%** van de Nibud-norm

Casus 1 | Jason krijgt meer ondersteuning dankzij nieuwe draagkrachtgrens

Jason is alleenstaand en ontvangt net iets meer dan een bijstandsinkomen:

- Zijn inkomen is € 1.547 per maand.
- Jason staat onder beschermingsbewind en betaalt hiervoor € 141,47 per maand aan zijn bewindvoerder.

Omdat de inkomensgrens voor bijzondere bijstand in Nieuwegein op 100% ligt, wordt er een draagkracht van € 70,66 berekend. Jason krijgt daardoor slechts een gedeeltelijke vergoeding: **€ 70,81** per maand aan bijzondere bijstand.

Met dit voorstel wordt de inkomensgrens 110% en wijzigt zijn draagkracht naar € 23,57 per maand. Hij ontvangt daardoor per maand **€ 117,90** aan bijzondere bijstand. Met deze ophoging van de inkomensgrens maakt dat Jason maandelijks € 47,09 meer aan bijzondere bijstand gaat ontvangen. Op jaarbasis is dit € 565,08.

Wat betekent dit voor Jason?

Door de verhoging van de inkomensgrens naar 110% krijgt Jason meer bijzondere bijstand.

- ✓ Hij hoeft minder zelf te betalen en houdt meer geld over voor andere noodzakelijke kosten.
- ✓ De regeling sluit beter aan bij zijn draagkracht en verhoogt zijn financiële stabiliteit.

Casus 2 | Ferry Bijzondere bijstand en inrichtingskosten

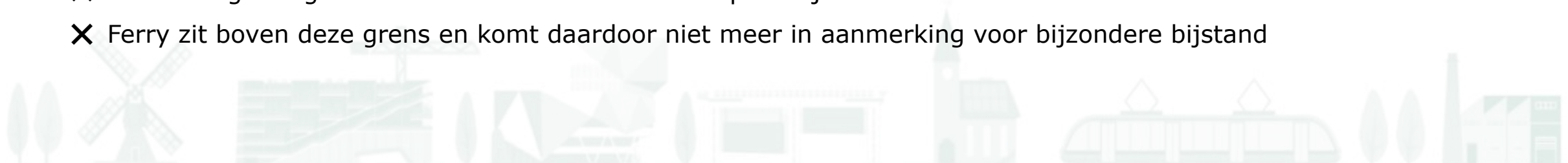
Ferry is alleenstaand en kampte jarenlang met een verslaving. De afgelopen anderhalf jaar gaat het beter met hem. Hij is afgekickt en heeft een betaalde baan gevonden waarmee hij €1900,- per maand verdient. Dankzij begeleiding in de crisisopvang heeft hij een zelfstandige woning gevonden. Ferry doet in 2025 een aanvraag voor bijzondere bijstand voor de volledige woninginrichting van €7000,-.

In de huidige situatie:

- ✓ Inkomensgrens zonder maximering
- ✓ Draagkracht wordt berekend vanaf 100% van de toepasselijke norm
- ✓ Ferry heeft een jaar-draagkracht van €2520,- en ontvangt €4480,- aan bijzondere bijstand

Nieuwe situatie:

- ✗ Inkomensgrens gemaximeerd tot 150% van de toepasselijke norm
- ✗ Ferry zit boven deze grens en komt daardoor niet meer in aanmerking voor bijzondere bijstand

Vragen?

Zorgkosten: naar een beter en eerlijker stelsel (1/2)

Waar gaat het over?

De collectieve zorgverzekering (CZM) biedt inwoners met een laag inkomen ondersteuning bij zorgkosten. De context verandert door landelijke ontwikkelingen:

- ~~Verlaging eigen risico~~
- Afschaffing collectiviteitskorting
- Invoering inkomensafhankelijke Wmo-bijdrage
- Keuzevrijheid is belangrijk: inwoners moeten zich niet oververzekeren. Uit onderzoek blijkt dat de CZM vaak niet de beste optie is, maar toch gekozen wordt. We gaan onderzoeken of de CZM nog het juiste instrument is (fase 2).

Zorgkosten: naar een beter en eerlijker stelsel (2/2)

Nieuwegein

Wat willen we doen?

We maken de CZM eenvoudiger en eerlijker door aanvraag en toetsing te koppelen aan bestaande passen (zoals U-pas of stadspas) of BSN-lijsten. Tegelijk onderzoeken we of de CZM nog het beste model is, of dat alternatieven beter aansluiten bij de behoefte van inwoners.

Waarom doen we dit?

Verschillen tussen gemeenten leiden tot ongelijkheid en onduidelijkheid. Harmonisatie kan zorgen voor eenvoudiger toetsing, beter bereik en minder zorgmijding.

Casus | Sam Collectieve zorgverzekering

Sam is getrouwd met Alex. Beiden zijn in het bezit van een Stadspas en komen op basis van hun inkomen in aanmerking voor de collectieve zorgverzekering minima (CZM).

In 2024 besluiten zij gebruik te maken van deze regeling. Na hun aanvraag ontvangen ze een brief van WIL waarin ze worden verzocht meerdere bewijsstukken aan te leveren om hun recht op deelname vast te stellen. Pas na controle van deze documenten ontvangen ze een besluit over hun aanvraag.

Met de invoering van de nieuwe aanpak per 2025 verandert dit proces. Wanneer Sam en Alex in 2025 opnieuw de CZM aanvragen, vindt er slechts een korte toets plaats op basis van gegevens die al bij WIL bekend zijn. Het aanleveren van aanvullende bewijsstukken is niet meer nodig. Hun aanvraag wordt sneller beoordeeld en toegekend.

Wat dit voor Sam en Alex betekent:

- ✓ Minder administratieve lasten bij het aanvragen van de CZV.
- ✓ Snellere afhandeling en duidelijkheid over het recht op deelname.
- ✓ Betere toegang tot zorg en financiële ondersteuning zonder onnodige drempels.
- ✓ Versterking van hun bestaanszekerheid door eenvoudiger gebruik van regelingen.

Vragen?

Afsluiting

Harmonisatie van minimaregelingen vraagt om **bestuurlijke keuzes** die direct raken aan:

- bestaanszekerheid van inwoners;
- inzet van publieke middelen;
- verhouding tussen lokale autonomie en regionale samenwerking.

Vraag aan de raad:

Wat wilt u ons meegeven voor de verdere voorbereiding van de zienswijze op de harmonisatie van de minimaregelingen?

